

ENSCHEDA HELMERHOEK HOUWBEEK

ENSCHEDA
ROUTE 4,5 km

Wandelroute aan de rand van de wijk Helmerhoek. Langs de Houwbeek, Smalenbroekbeek, Usselerstroom en door het landgoed 'De Helmer'. De wandeling duurt 1 tot 1,5 uur. Extra informatie over planten en dieren per seizoen:

<https://www.ivn.nl/afdeling/enschede/wandelroutes>

Door L. Vrijheid, tekst van P.Jonker, L. van Run, 2004 en H.van Dorp, C.Horst, R.Sluijter en J.W.Visschers, 2017 www.ivn.nl/afdeling/enschede

Enschede Helmerhoek Houwbeek

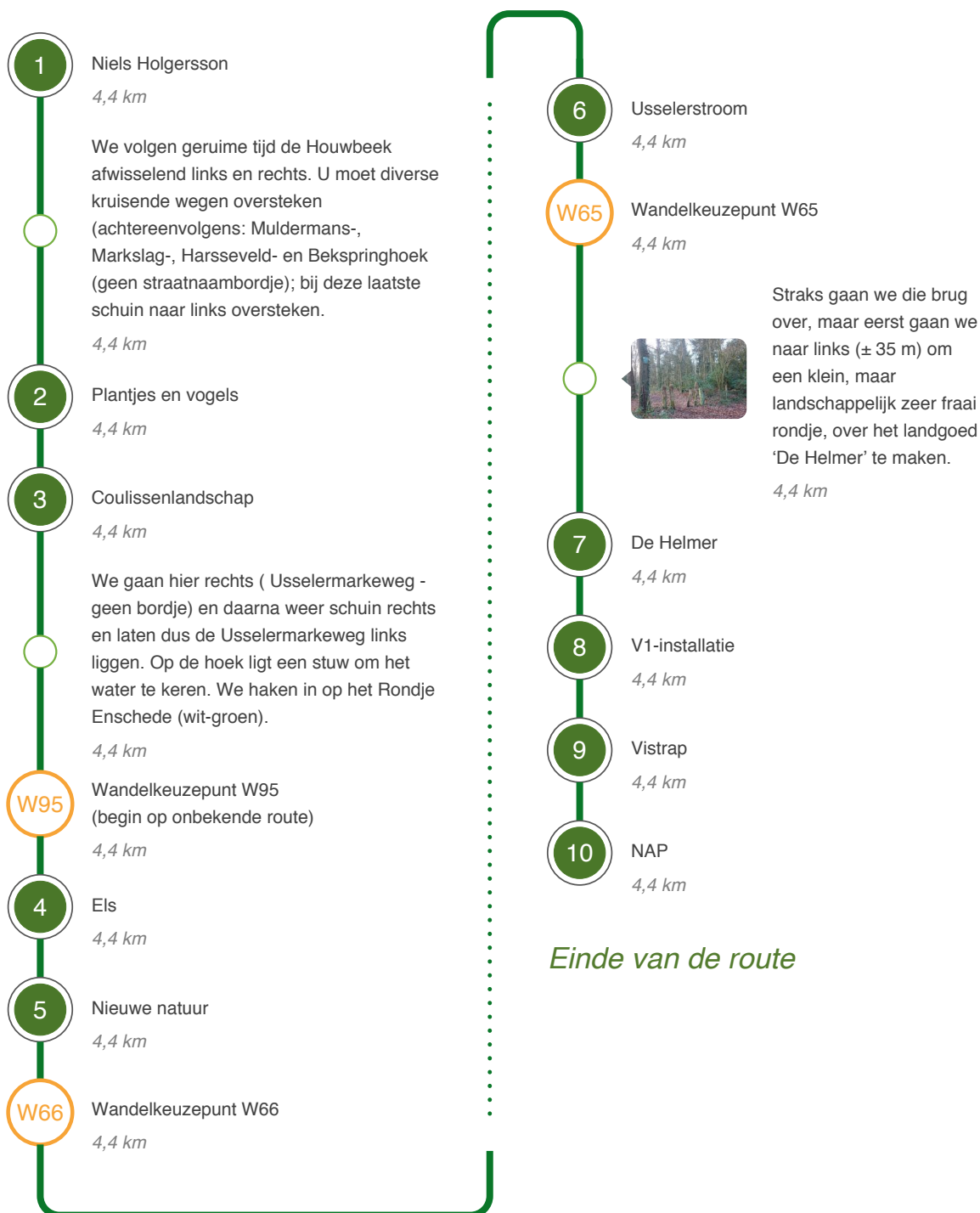
Enschede

Enschede Helmerhoek Houwbeek

Hoe kom ik bij het startpunt?

Vertrekpunt: Zuidzijde gezondheidscentrum De Helmerhoek bij de parkeerplaats aan de Runenberghoek. Loop in de richting van de scholen en de parkvijver.

Enschede Helmerhoek Houwbeek

4,5 km

1

Niels Holgersson

Gans

We komen langs het beeldje van Niels Holgersson, die – naar een sprookje van Selma Lagerlöf – zittend op een gans heel Zweden over vliegt. (van de Enschedese kunstenaar Gooitzen de Jong 1932 – 2004) Hieronder een aardig gedicht van Bob Boswinkel (stadsdichter van Enschede 2008).

Niels Holgersson Kom kinderen, stap op,
vlieg mee, ja doe maar, ik kan vliegen! Ik zal
je niet bedriegen, vlieg mee voorbij de zee, voorbij je stoutste dromen, je leest het in mijn
boek. Aan de Runenberghoek zul je ooit nog wel eens komen.

Kom kinderen, vlieg mee, voorbij de verste zee. Dag straat, dag school, dag wijk, ik vlieg,
ik droom, ben rijk.

2

Plantjes en vogels

Voorjaar

We lopen tussen diverse boomsoorten door
(o.a. eik, beuk, els, berk, haagbeuk, kers en
later ook vlier, hazelaar, lijsterbes,
vogelkers, hulst en tamme kastanjes).
Tegen de bomen zien we hier en daar
klimop en hop groeien.

Vooraf in het voorjaar heeft dit deel van het
bos een schitterende onderbegroeiing. Vanaf
april tot eind mei / begin juni zien we hier
dan o.a. bosanemoon, boshyacint, speenkruid, witte klaverzuring, lelietje der dalen en
dalkruid.

Ook hondsdrif en dovenetel, en wat later de salomonszegel, treffen we hier aan.

Vogels

Naast de bekende soorten als gaai, merel, roodborst, koolmees, pimpelmees en winterkoninkje treffen we hier o.a. ook de boomkruiper, boomklever, bonte specht, matkop, tjiftjaf, fitis en staartmees aan.

Coulissenlandschap

Erve Leppink

We zien op het eind van het fietspad voor ons de bovenloop van de Houwbeek tussen de zorgboerderij Erve Leppink en de weilanden tevoorschijn komen. Op topografische kaarten wordt dit deel van de beek overigens aangeduid als Broekheurnerbeek.

Als we rechts langs de beek kijken, zien we een Twents coulissenlandschap met in de verte – aan de overkant van een es – enkele typische Twentse boerderijen.

4

Els

Kantwerkje

Aan de linkerkant van het pad (na ± 100 m) zien we een mooie els staan. Aan de takken zien we drie generaties propjes. In de herfst, als het blad nog niet van de boom is, kun je goed het werk van het elzenhaantje zien. Hij eet het bladgroen tussen de nerven weg. Het lijkt wel een kantwerkje.

5

Nieuwe natuur

Ruimte voor Smalenbroeksbeek

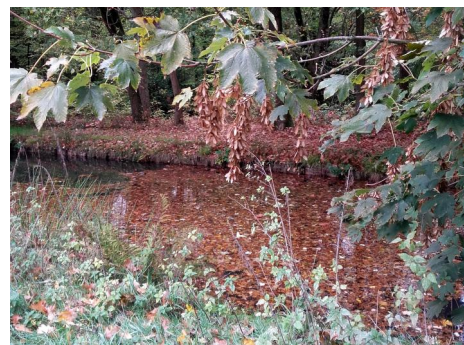
Bij de bocht naar rechts stroomt nu een beek, de Smalenbroeksbeek, die weer opnieuw is aangelegd. Om dit te kunnen doen is er eerst grondig onderzoek gedaan naar de plek waar de oude bedding in vroeger tijden gelopen heeft. Zo is er hier ruimte ontstaan voor nieuwe natuur en overmatig regenwater.

6

Usselerstroom

Usselerstroom

Het water is hier bruin, ook als er geen blad op drijft. Dat komt door het hoge ijzergehalte van het (roestbruine) water.

De Helmer

Landgoed De Helmer

Het landgoed was 25 ha groot was en in het bezit van de familie Menko, gekocht van de dames Scholten. Veel bomen hebben tijdens de oorlog het loodje gelegd voor de brandstofbehoefte van de “stadse leu in Eënske”. Opvallend zijn hier niettemin de oude knoestige acacia's (*Robinia pseudoacacia*).

V1-installatie

Tweede wereldoorlog

Na zo'n 50 meter ziet u rechts in het bos iets merkwaardigs. (u moet even van het pad af) Het zijn de restanten van een in de 2e Wereldoorlog gebouwde V1-installatie. Gelukkig is het niet zover gekomen dat er daadwerkelijk vanaf deze installatie (on)geleide projectielen zijn afgevuurd.

Naar horen zeggen zijn de betonfunderingen zodanig zwaar uitgevoerd, dat er haast geen beginnen aan is om ze te verwijderen.... Voor meer informatie hierover: www.vergeltungswaffen.nl en www.tracesofwar.nl/sights/87974/V1-Feuerstellung-Helmerhoek.htm In mei 2018 is hier een boek over verschenen.

Vistrap

Vistrap

Aan de overkant van de stroom, tussen de bomen door, ontwaren we met enige moeite een hoeveelheid stenen in een andere beek. Dit is een zogenaamde vistrap, waarlangs vissen ook tegen de stroom in kunnen zwemmen. Door het aanleggen van vistrappen krijgen de vissen een betere kans op voortplanting.

Het waterschap 'Vechtstromen' heeft de laatste jaren verschillende van deze

vistrappen aangelegd. Rechts ligt de bergingsvijver waarin het overvloedige hemelwater wordt opgevangen.

Klein hoefblad

In het vroege voorjaar zien we op de oever van de vijver het klein hoefblad groeien. De bloei van de plant heeft wel iets weg van de paardenbloem. Het is een naaktbloeier d.w.z. dat de bladen zich pas gaan ontwikkelen als de bloem is uitgebloeid.

Scharrelaars

Op de oevers en in de vijver kunnen we verschillende watervogels zoals meerkoet, waterhoen en eend waarnemen. Af en toe hebben de vissers concurrentie van een reiger. 's Winters zijn er veel kokmeeuwen die hun kostje dikwijls opscharrelen op de Boeldershoek of andere vuilstortplaatsen.

Voorjaarsplanten in het bos

Ook hier groeit in het voorjaar dalkruid, bosanemoon en salomonszegel. In het bos kunnen we ook kennismaken met de eekhoorn met zijn pluimstaart.

10

NAP

Normaal Amsterdams Peil

Een eindje verderop zien we een tweede stuw waarbij op een blauw bord de waterstand boven NAP is af te lezen. NAP staat voor Normaal Amsterdams Peil. Hoe hoog is de waterstand?

